

Rapport

2012-01-26

Dnr 400-2011:1362

Rapport

efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa
i grundskolan vid Brodalsskolan
i Jönköpings kommun

Innehåll

Inledning

Resultat

Bakgrundsuppgifter om Brodalsskolan

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför under hösten 2011 en kvalitetsgranskning av undervisningen i idrott och hälsa i grundskolans årskurser 4–6. Granskningen av Brodalsskolan i Jönköpings kommun ingår i detta projekt.

Brodalsskolan besöktes den 23 till 25 november 2011. Ansvariga inspektörer har utredarna Annette Johnsson och Anna Sandell varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisningen i idrott och hälsa genomförs i totalt 28 kommunala skolor och 8 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen av idrott och hälsa är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Resultat

1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?

Syftet med undervisningen i idrott och hälsa är enligt **kursplanen** att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper i att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter. Vidare ska eleverna ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande. Eleverna ska också utveckla förmågan att vistas i utemiljöer under olika årstider och få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Kursplanen anger därvid tydligt ett centralt innehåll för undervisningen uppdelat i områdena rörelse, hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse. **Skollagen** anger att lärarna ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt **läroplanen** har rektor ansvar för att undervisningen följs upp och utvärderas.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att en stor del av lektionsinnehållet i idrott och hälsa handlar om rörelseaktiviteter där olika typer av bollspel och tävlingsidrott dominerar. Delar som behandlar hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse får inte sällan stå tillbaka. Både lärare och elever tenderar att uppfatta ämnet på ett sätt som avviker från det kunskapsobjekt som finns beskrivet i kursplanen. Ofta bedöms eleverna efter parametrar som närvaro och inställning samt efter mätbara idrottsprestationer. Skolor som följer kursplanens innehåll, uppmärksammar samtliga elevers intressen och behov och som har tydliga bedömningskriterier med grund i kursplanen är de som lyckas bäst i sin undervisning i idrott och hälsa.

Får eleverna undervisning i idrott och hälsa i den omfattning de har rätt till?

Brodalsskolan är en F-5 skola där timplanen för idrott och hälsa visar på 296 timmar utlagda i ämnet idrott och hälsa för årskurserna 1-5. Enligt timplanen har de besökta årskurserna 4 och 5 respektive 1,7 timmar i veckan, men enligt det till Skolinspektionen inskickade schemat har dessa årskurser respektive 2,2 timmar i veckan. Det framkom vid rektorsintervjun att lärarna själva väljer hur mycket timmar de lägger ut. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att eleverna får undervisning i den omfattning de har rätt till.

Får eleverna en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden?

Skolan har till Skolinspektionen redovisat en läsårsplanering för ämnet idrott och hälsa. Läsårsplaneringen omfattade samtliga kunskapsområden i ämnet idrott och hälsa, dock saknades två innehållspunkter inom kunskapsområdet Hälsa och livsstil. Dessa två var dels innehållspunkten *Kroppsliga och mentala effekter av några olika träningsformer*, dels innehållspunkten *Ord och begrepp för och samtal om upplevelser av olika fysiska aktiviteter och träningsformer, levnadsvanor, kroppsuppfattning och självbild*. Intervjuer med elever och lärare samt dokumentstudier av individuella utvecklingsplaner visade dock att dessa områden

tas upp i undervisningen i idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer därför att eleverna får en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden i kursplanen.

Ger undervisningen eleverna möjlighet att uppnå alla kunskapskrav i idrott och hälsa?

Tabell 1. Andel elever som nått målen i ämnet idrott och hälsa¹

Årskurs	år 2006	år 2007	år 2008	år 2009	år 2010
5				100 %	88 %

Källa: Skolans uppgifter

Granskningen visar att Brodalsskolan har en hög måluppfyllelse i ämnet idrott och hälsa i årskurs 5 år 2009, resultaten har dock försämrats något år 2010. Anledningen till försämringen för år 2010 menar rektor och lärare vara att några elever haft stora problem med att uppnå de dåvarande målen i simning för årskurs 5 (i nuläget gäller dessa krav för årskurs 6, enligt Lgr 11). Några åtgärdsprogram där särskilt stöd erbjuds har inte utarbetats för dessa elever även om skolan varit medveten om att de riskerade att inte nå kunskapskraven. Skolan erbjuder eleverna stöd i årskurs 4–5 inom övriga kunskapsområden genom att den lärare som undervisar i idrott och hälsa i årskurs 1–2 deltar vid ett av lektionstillfällena i veckan. Vid dessa tillfällen delar de vid behov upp undervisningsgruppen för att en av lärarna ska kunna ge stöd till de elever som är i behov av det.

Vid elevintervjuerna framkom att läraren hjälper dem som inte klarar vissa övningar, att man kan räcka upp handen och be om hjälp. Eleverna berättar att det ofta finns någon extra lärare som kan hjälpa till och att man kan stanna kvar

¹ Resultaten i tabellen illustrerar måluppfyllelse utifrån tidigare bestämmelser i skollag (1985:1100), grundskoleförordning (1994:1194) samt läroplan (Lpo 94) och kursplan. Bedömningen av elevernas möjligheter att uppnå kunskapskraven enligt Lgr 11 baseras på måluppfyllelse enligt tidigare bestämmelser samt de förutsättningar undervisningen ger vid granskningstillfället.

efter lektionen och öva extra på det man har haft svårigheter med. Skolinspektionen finner att skolan erbjuder eleverna stöd men bedömer att rektorn behöver se till att samtliga elever som riskerar att inte uppfylla kunskapskraven och som behöver särskilt stöd ges sådant stöd inom ämnet idrott och hälsa. Rektorn behöver även se till att det utarbetas åtgärdsprogram för dessa elever.

Utgår lärarnas bedömning från kunskapskraven i idrott och hälsa?

Intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer visade att bedömningen är både summativ, framförallt vad gäller simundervisningen, och formativ. Exempel på det senare är under de lektioner då de är två lärare och läraren som är undervisningsansvarig har möjlighet att göra enskilda bedömningar av eleverna. Av skolans individuella utvecklingsplaner, lärar- och elevintervjuer samt den lokala pedagogiska planeringen för ämnet idrott och hälsa som Skolinspektionen tagit del av framgår att lärarens bedömning utgår från kunskapskraven i kursplanen för ämnet.

Har lärarna utbildning för den undervisning de bedriver?

Den undervisande läraren i idrott och hälsa i årskurs 4 och 5 arbetar till 50 procent på skolan som lärare i idrott och hälsa, resterande 50 procent är han tränare för den närliggande tennisklubben. Läraren är utbildad grundskollärare för åldrarna 4–9 i samhällsorienterande ämnen och matematik. I hans utbildning ingick också 22,5 högskolepoäng idrott och hälsa. Intervjuer med rektor och lärare visade att läraren våren 2012 ska komplettera sin utbildning med en kurs i idrott och hälsa vid Högskolan i Jönköping för att erhålla fullständig behörighet i ämnet idrott och hälsa för de årskurser han undervisar. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn behöver säkerställa att dessa åtgärder vidtas så att läraren erhåller utbildning för den undervisning han bedriver.

Tar rektor ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa följs upp och utvärderas?

I den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår att medarbetarsamtal utförs med samtliga lärare, att rektorn tar del av arbetslagsplaneringar, för kontinuerliga diskussioner med lärarna i idrott och hälsa samt deltar i ämnesnätverket som organiseras av lärarna i idrott och hälsa på skolorna inom det skolområde Brodalsskolan tillhör. Vid rektorsintervjun framkom att rektorn inte utför några lektionsbesök men att varje arbetslag två gånger per termin gör en sammanställning av sitt kvalitetsarbete till rektorn som sedan rapporterar

till områdeschefen. Läraren berättade vid intervjuerna att samtligt material som han skickar ut om undervisningen i idrott och hälsa, till exempel om olika aktiviteter, också kommer rektorn till del. Läraren i idrott och hälsa uppger att på klasskonferenserna, där rektorn deltar, redovisas alltid en sammanställning över elevernas resultat i samtliga ämnen. Skolinspektionen bedömer att rektorn tar ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa följs upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis bedömer skolinspektionen att skolan erbjuder eleverna undervisning i ämnet idrott och hälsa i god omfattning och att eleverna får en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden i kursplanen. Skolinspektionen finner att skolan erbjuder eleverna stöd men bedömer att rektorn behöver säkerställa att samtliga elever som riskerar att inte uppfylla kunskapskraven och som har behov av särskilt stöd får sådant stöd inom ämnet idrott och hälsa. Rektorn behöver även säkerställa att det utarbetas åtgärdsprogram för dessa elever. Lärarens gör både summativa och formativa bedömningar av eleverna, i båda fallen bedömer Skolinspektionen att de sker utifrån kunskapskraven i idrott och hälsa. Läraren som undervisar årskurs 4 och 5 i ämnet idrott och hälsa saknar fullständig utbildning för denna undervisning, dock kommer enligt rektor och lärare komplettering ske under våren 2012. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn behöver säkerställa att dessa åtgärder vidtas så att läraren erhåller utbildning för den undervisning han bedriver. Rektorn följer upp kvalitetsarbetet inom ämnet idrott och hälsa och Skolinspektionen bedömer att rektorn tar ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa följs upp och utvärderas.

2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning efter varje elevs förutsättningar och behov?

Enligt **skollagen** ska utbildningen inom varje skolform vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Grundskolans **läroplan** anger att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Skolan har därvid ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster och ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att undervisningen i idrott och hälsa bidragit till en negativ självbild för vissa elever. Trots ämnets allmänna popularitet har idrott och hälsa en relativt hög frånvaro. En förhållandevis stor andel elever deltar sällan aktivt i undervisningen. Skolans mest angelägna uppgift är därför att uppmärksamma de elever som inte finner sig tillrätta med ämnet. De skolor där bedömningskriterierna i idrott och hälsa är tydligt uttalade är de som lyckas bäst. Genusperspektivet och faktorer hos eleverna som föreningsengagemang, ekonomiska villkor och sociokulturell bakgrund är viktiga att ta hänsyn till. Lärarens egna attityder till ämnet är också en faktor som påverkar. Viktigt är även samverkan mellan idrottslärare och lärare i andra ämnen. Då dessa delar beaktas har skolan bättre förutsättningar att lyckas med undervisningen i idrott och hälsa.

Anpassar skolan undervisningen i idrott och hälsa för varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande?

Vid elevintervjuerna framkom att eleverna upplever lärandemiljön som trygg, stödjande och uppmuntrande och att deras kunskaper utvecklas vartefter uppgifterna i idrott och hälsa blir mer avancerade ju äldre de blir. Vid rektors-, lärar- och elevintervjuer framkom att läraren delar upp gruppen utifrån kön någon lektion i veckan, i synnerhet när det gäller bollsporter. Läraren menade att det är lättare för flickorna att få utrymme att aktivt delta i undervisningen inom bollsporter om gruppen då delas upp så att flickor och pojkar får spela var för sig. Undervisningen delas också ibland in i två mindre grupper i avseende på färdighetsnivå vid de tillfällen när de är två lärare så att de elever som är i behov av stöd har möjlighet till det.

Vid elevintervjuerna framkom att eleverna har möjlighet att komma med förslag på aktiviteter för kommande lektionstillfällen. Sista lektionstillfället innan sommarlovet är ägnat åt elevernas önskemål. Eleverna menar att läraren generellt under året ser till att aktiviteterna är anpassade efter deras intressen.

Läraren i idrott och hälsa har organiserat undervisningen så att årskurs fyra och fem har undervisning tillsammans, en tredjedel i respektive klass deltar vid respektive lektion. Detta görs för att minska undervisningsgruppernas storlek. Framförallt årskurs fyra upplever detta positivt då de menar att de lär sig av

femmorna. Vid elevintervjun framkom att eleverna i årskurs fem ibland kan uppleva att nivån på aktiviteterna blir lite väl enkel då de även ska anpassas efter årskurs fyra. Läraren menade vid intervjun att undervisningen i de åldersintegrerade grupperna inriktas på samtliga elever och inte endast efter de yngre eleverna i årskurs 4. Skolinspektionen bedömer att undervisningen i idrott och hälsa anpassas för varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Har eleverna kunskap om syfte, centralt innehåll och kunskapskrav i idrott och hälsa?

Eleverna kunde inte vid elevintervjuerna på ett tydligt sätt ge uttryck för vilka kunskaper och färdigheter de förväntas nå genom undervisningen i idrott och hälsa. Dock berättade eleverna att läraren har berättat om kursplanen vid ett lektionstillfälle och att eleverna då fick relatera de olika övningarna som de gör till innehållspunkterna i kursplanen. Läraren bekräftade vid lärarintervjun elevernas utsaga om att arbetet med att relatera undervisningens innehåll till kursplanens kunskapsområden är något som alldeles nyligen inletts. Skolinspektionen bedömer att läraren har påbörjat ett arbete med att informera eleverna om syfte, centralt innehåll och kunskapskrav i idrott och hälsa. Detta behöver dock utvecklas så att eleverna förstår kopplingen mellan undervisningen och kursplanens innehåll och har möjlighet att utöva inflytande på undervisningen.

Har skolan sådan tillgång till lokaler och utrustning att en likvärdig utbildning kan genomföras?

Av rektors-, lärar- och elevintervjuer samt av skolans dokumentation framkommer att skolan har tillgång till idrottshall och utrustning, näraliggande ishall samt naturområden. Skolan har införskaffat skridskor och skidor så att samtliga elever ska kunna delta i vintersportaktiviteterna. Skolinspektionen bedömer att Brodalsskolan är en skola som har god tillgång på såväl idrottshall för inomhusidrott som tillgång till utrustning för undervisning utomhus.

Kontrollerar lärarna elevernas närvaro och deltagande i undervisningen i idrott och hälsa?

Vid lektionsobservationer samt lärar- och elevintervjuer framkom att läraren kontrollerar närvaro och deltagande vid lektionerna. I de flesta fall där eleverna inte har ombyteskläder går de en eller flera rundor runt skolan, varefter de del-

tar på lektionerna som funktionärer. Det framkom dock under lärar- och elevintervjuerna att de elever som har svårigheter i andra ämnen sitter kvar i klassrummet och arbetar med dessa ämnen vid de tillfällen de inte har med ombytestkläder. Det finns möjlighet att låna idrottsskor på skolan. För de elever som inte kan delta ges inga andra uppgifter som syftar mot kursplanens kunskapskrav. Vid rektors-, lärar och elevintervjuerna framkom att det förekommer ett fåtal elever som har mycket stor frånvaro i ämnet idrott och hälsa. Rektor och lärare berättade att denna frånvaro kommer att följas upp om den fortsätter och åtgärder vidtas. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver säkerställa att åtgärder vidtas vad gäller elever med mycket stor frånvaro. Skolinspektionen bedömer även att läraren behöver se till att det utvecklas ytterligare beredskap för hur situationer ska hanteras då elever inte kan delta i den gemensamma undervisningen.

Följer skolan skollagens bestämmelser om befrielse?

Vid Skolinspektionens besök fanns inga elever som var befriade från hela undervisningen eller delar av undervisningen i idrott och hälsa vid Brodalsskolan.

Samverkar lärarna i idrott och hälsa med andra lärare?

Vid rektorsintervjun framkom att samverkan finns mellan lärarna i idrott och hälsa vid skolorna i skolområdet som Brodalsskolan tillhör genom ett ämnesnätverk som träffas två gånger per termin. Ämnesnätverket har senaste tiden framförallt ägnat sig åt att utveckla gemensamma lokala pedagogiska planeringar för varje kunskapsområde i kursplanen för idrott och hälsa. Samverkan med lärare i andra ämnen på Brodalsskolan finns dock i ringa omfattning enligt läraren. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn och läraren bör utveckla den ämnesövergripande samverkan på skolan.

Får lärarna kompetensutveckling inom idrott och hälsa?

Vid rektorsintervjun framkom att det via Jönköpings kommun anordnas utbildning för kompetensutveckling specifikt för lärare i idrott och hälsa en gång varje år vilken lärarna på Brodalsskolan deltar i. Lärarna har också möjlighet att utöver det fritt välja kompetensutveckling inom ramen för individuellt budgeterade medel vilket läraren också har gjort. Skolans egen, liksom ämnesnätverket i idrott och hälsas, kompetensutveckling har det senaste året ägnats till stor del åt Lgr 11. Skolinspektionen bedömer att läraren i idrott och hälsa får kom-

petensutveckling i sådan utsträckning att han kan följa ämnets utveckling och bedriva undervisning i enlighet med de nationella målen.

Sker skolans samverkan med föreningslivet på ett sådant sätt att kraven på likvärdig utbildning uppfylls?

Vid den första lektionsobservationen som Skolinspektionens gjorde på skolan höll en dansgrupp från Kulturskolan i Jönköping i en danslektion för årskurs 5. Vid rektorsintervjun berättade rektorn att det i synnerhet är inom innehållspunkten dans och rytmik som skolan brukar samverka med föreningslivet, men att det även förekommer inom andra områden. Skolan, berättade rektorn, är mycket positiv till medverkan från föreningslivet och tar ganska ofta emot erbjudanden. Det framkom också att läraren finns med under dessa lektioner. Skolan bedömer att skolans samverkan med föreningslivet sker på ett sådant sätt att kraven på likvärdig utbildning uppfylls.

Ser skolan till att kränkande behandling inte förekommer i samband med undervisningen i idrott och hälsa?

Vid lärarintervjun framkom att läraren arbetar aktivt med att minska konflikter i omklädningsrummet efter lektionen genom att mycket sällan poängtera vinnaren av olika lekar eller övningar och istället framhåller elevens individuella förbättring. Läraren skriver även sällan upp resultatpoängen på en tavla i idrottshallen eftersom, som han menar, det följer med ner i omklädningsrummen. Skolan strävar sedan 3–4 år efter att ha ständig vuxennärvaro i omklädningsrummen av idrottsläraren, klasslärare och/eller en elevassistent då det tidigare har framkommit på skolan att det fanns behov av det. Vid elevintervjuerna framkom dock att pojkarna upplever det som oroligt i omklädningsrummen, att det är mycket skrik och en del bråk. Eleverna menar att dessa bråk inträffar när läraren är i idrottshallen för att plocka iordning utrustningen. Läraren menar att eleverna vet att de ska komma till honom med eventuella tecken på kränkande behandling och att han sedan lämnar det vidare till två andra anställda vid skolan som har ansvar för uppföljning. Det framkom dock vid elevintervjuerna att eleverna inte gärna ville berätta vad som händer i omklädningsrummet. "Det som händer i omklädningsrummet stannar där" sa en elev. Rektorn berättar att skolan använder sig av regelbundna trivselenkäter vars resultat skolans trygghetsteam tar upp för diskussion och åtgärder. Vid signaler om kränkningar meddelas detta till klassläraren och sedan följs det upp.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se till att kränkande behandling inte förekommer samband med undervisningen i idrott och hälsa.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i idrott och hälsa anpassas för varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren har påbörjat ett arbete med att informera eleverna om syfte, centralt innehåll och kunskapskrav i idrott och hälsa men Skolinspektionen bedömer att detta behöver utvecklas så att eleverna har möjlighet att utöva inflytande på undervisningen. Skolan har god tillgång på lokaler och utrustning för undervisning såväl inomhus som utomhus i ämnet idrott och hälsa. Samverkan sker mellan läraren på skolan och andra lärare i ämnet idrott och hälsa i kommunen, dock sker ämnesöverskridande samverkan på skolan i liten omfattning. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn och läraren bör utveckla den ämnesövergripande samverkan på skolan. Läraren har möjlighet till kompetensutveckling i ämnet både i form av den som ordnas centralt i kommunen och den som kan väljas genom individuellt tilldelade kompetensutvecklingsmedel. Skolinspektionen bedömer därför att läraren i idrott och hälsa får kompetensutveckling i sådan utsträckning att han kan följa ämnets utveckling och bedriva undervisning i enlighet med de nationella målen. Skolan bedömer att skolans samverkan med föreningslivet sker på ett sådant sätt att kraven på likvärdig utbildning uppfylls. Det finns elever på skolan som har mycket stor frånvaro i ämnet idrott och hälsa. För de elever som inte kan delta ges inga andra uppgifter som syftar mot kursplanens kunskapskrav. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver säkerställa att åtgärderna vidtas vad gäller elever med mycket stor frånvaro samt att läraren behöver se till att det utvecklas ytterligare beredskap för hur situationer ska hanteras då elever inte kan delta i den gemensamma undervisningen. Vid Skolinspektionens besök fanns inga elever som var befriade från hela undervisningen eller delar av undervisningen i idrott och hälsa. Vid lärarintervjun framkom att läraren arbetar aktivt med att minska konflikter i omklädningsrummet efter lektionen men det framkom att framförallt pojkarna upplever det som oroligt i omklädningsrummen, att det är mycket skrik och en del bråk. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver se till att kränkande behandling inte förekommer samband med undervisningen i idrott och hälsa.

Tvärgående granskningsaspekt:

Används IT-verktyg i undervisningen på ett sätt som stödjer elevernas kunskapsutveckling och utvecklingen av deras digitala förmåga?

Skollagen anger att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen kan uppfyllas. I förarbetet till lagen talas om "elevers varierande behov avseende kommunikation, information och informationsteknik". Enligt grundskolans **läroplan** ska eleverna kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att IT i undervisningen bör struktureras och användas på ett medvetet sätt. En IT-strategi måste fokusera på mer än bara teknisk utrustning och tillgänglighet – den måste även sträva efter att skapa en omfattande digital kompetens bland eleverna och bör genomsyra i stort sett alla ämnen.

Stödjer IT-användningen elevernas lärande och utvecklingen av elevernas digitala kompetens?

Vid tillsynsbesöket framkom det att IT-verktyg inte används i undervisningen i idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver arbeta för att utveckla användningen av IT-verktyg i idrott och hälsa så att eleverna får en tidsenlig undervisning och så att idrott och hälsa bidrar till läroplanens mål om att eleverna ska kunna använda modern teknik som verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan behöver arbeta för att utveckla användningen av IT-verktyg i idrott och hälsa.

Bakgrundsuppgifter om Brodalsskolan

Brodalsskolan ligger i Norrahammar, ett före detta brukssamhälle ca 1 mil söder om Jönköping. Jönköpings kommun ligger i Småland och har 128 230 invånare. Brodalsskolan tillhör skolområde Söder, ett av tre skolområden i Jönköpings kommun.

Brodalsskolan är en F–5 skola med 185 elever läsåret 2011/2012. Årskurs fyra har 28 elever och årskurs fem har 25 elever. En lärare undervisar i idrott och hälsa på halvtid i årskurserna fyra och fem. Undervisningen i dessa årskurser bedrivs mestadels åldersblandat. Skolan har en idrottshall och omgivande naturområden som utnyttjas inom ämnet idrott och hälsa. På gång- eller cykelavstånd finns även simhall och ishall som används inom ämnet.

Syfte och frågeställningar

Syftet med kvalitetsgranskningen är att ta reda på om kommunala och fristående skolor följer innehållet i läroplanen och i kursplanen för idrott och hälsa i årskurserna 4–6. Särskilt har utvalda aspekter kring hur undervisningen i ämnet lever upp till styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning granskats. Granskningen har utgått från följande frågeställningar.

1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?

Inom ramen för denna frågeställning har Skolinspektionen granskat att ämnets syfte och samtliga kunskapsområden som omnämns i kursplanen för idrott och hälsa finns med i skolans och lärarens övergripande planering och ges tillräckligt utrymme i undervisningen. Skolinspektionen har granskat den lokala planeringen på både lektions- och årskursnivå och i samband med detta efterfrågat motiven bakom val av undervisningsinnehåll.

Särskild uppmärksamhet har riktats mot de områden som forskning och utvärdering funnit ofta försummas, vid sidan av kunskapsområdena hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse, även specifika innehållspunkter som simundervisning, dans och rytmik, orientering och kunskap om första hjälpen och agerande i nödsituationer.

2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning anpassad efter varje elevs förutsättningar och behov?

Inom detta område har granskats huruvida enskilda elever eller grupper av elever riskerar att missgynnas utifrån undervisningens innehåll eller genomförande. Av särskild vikt här är jämställdhets- och genusfrågor, alltså i vad mån utbildningen är anpassad efter elevers olika förutsättningar och intressen och i vad mån den tar sin utgångspunkt i traditionella könsroller. Skolinspektionen har även granskat i vilken mån både elever med och utan idrottserfarenhet kan tillgodogöra sig undervisningen. Även närvaro- och deltagandemönster har granskats utifrån dessa perspektiv.

IT i undervisningen

I anslutning till granskningen av idrott och hälsa har även en tvärgående granskning om IT i undervisningen genomförts. Inspektörerna har där granskat om undervisningen i idrott och hälsa innehåller IT-relaterade inslag för att läroplansmålen och kunskapskraven ska kunna nås.

Metod och material

Innan besöket på skolan genomförts har en dokumentanalys gjorts. Dokumentation har begärts in från den granskade skolan och innefattar bland annat lektionsplanering, underlag för utvecklingssamtal, lokala bedömningskriterier, skriftliga omdömen i idrott och hälsa, åtgärdsprogram i idrott och hälsa, dokumentation om personal, eventuella beslut om befrielse för elever med mera.

I samband med att dokument begärts in har Skolinspektionen därutöver efterfrågat en verksamhetsbeskrivning som fyllts i av rektorn och lärarna som undervisar i idrott och hälsa. Skolinspektionen har på så vis getts en inledande bild av skolans undervisning i idrott och hälsa.

Vidare har granskningen genomförts med hjälp av lektionsobservationer. Syftet med observationerna är att inspektörerna dels kunnat skapa sig en allmän bild av undervisningen och dels getts möjlighet att samla in data för underlag till bedömningar.

I syfte att få en allsidig bild av skolans undervisning i idrott och hälsa har inspektörerna därutöver genomfört intervjuer med skolan rektor, de lärare som undervisar i ämnet samt ett urval av elever i årskurserna 4–6.